

Internet bez opasnosti za djecu u Osijeku (Internet without danger for children in Osijek)

Nikola Kraljik

Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Od svoje pojave, Internet je postao vrlo omiljeni medij. Svojevrsan prozor u svijet. Omogućuje brzu komunikaciju i dostupnost brojnih znanja i neizmjernu slobodu. Upravo zbog te slobode toliko je i opasan. Sve je veći broj internetskih društvenih mreža koje svoje poklonike pronalaze među svim dobnim skupinama, poglavito među djecom, koja nerijetko bivaju žrtvama seksualnih i drugih napastovanja. Osobito privlačna mladima je anonimnost koju Internet pruža, a koju je nemoguće postići u nekoj drugoj vrsti komunikacije. Ova anonimnost oslobađa i potiče ljude na drukčiju komunikaciju nego što bi to činili u osobnim kontaktima, pri tome se svatko može predstaviti kako želi i biti što želi. Ponekad se odrasli ljudi koji često nemaju prijateljske namjere mogu predstavljati kao djeca. Time djeca upadaju u kobnu zamku virtualnog svijeta, a posljedice po njih su nerijetko nemjerljive. Iako je Internet i njegovo korištenje prisutan već duže vrijeme u Hrvatskoj, još uvijek ne možemo govoriti kako je u dovoljnoj mjeri razvijena svijest o opasnostima koje on nosi. Nedovoljno je razvijena svijest kod roditelja, a još manje kod djece. Jednako tako nije u dovoljnoj mjeri prisutna svijest opasnosti ni kod onih državnih institucija koje bi u znatno većoj mjeri morale poduzimati mjere i radnje s ciljem povećanja sigurnosti i sprečavanja nasilja i drugih opasnosti na Internetu. S problemom nasilja i zlostavljanja djece susreće se svako društvo, bez obzira na kojem stupnju socio-ekonomskog razvoja se nalazilo i bez obzira na kulturalne razlike. Ono po čemu se pojedina društva međusobno razlikuju, način je kako se ona nose s problemom zlostavljanja i kako štite djecu.

Svjedoci smo kako zadnjih godina neke od najrazvijenijih zemalja svijeta razvijaju efikasan sustav pružanja pomoći zlostavljanoj i zanemarenoj djeci i njihovim obiteljima. Nakon što su objavljeni podaci koji govore da je vrlo velik broj europske djece i mladih barem jednom u životu bio metom cyberbullyinga - internetskog nasilja među djecom ili usmjerenom prema djeci, Europska je komisija pokrenula kampanju za sigurniji internet. Tako će do 2013. godine Europska unija utrošiti 55 milijuna eura za zaštitu djece od nepoćudnih sadržaja i zlostavljanja na internetu. U kampanju koja je započela 2007. uključile su se sve zemlje članice Europske unije te Island i Norveška. U Hrvatskoj o ovome problemu zlostavljanja, počinjemo govoriti u široj javnosti tek unazad 5-6 godina, što je rezultiralo povećanjem javne svijesti o tom problemu i povećanja broja otkrivanja slučajeva zlostavljanja. Još uvijek kada govorimo u Hrvatskoj o sigurnosti na internetu, u prvom redu misli se na opasnosti od virusa i sigurnosti računala uz eventualni strah od prevara prilikom Internet trgovine i kupovine. Međutim na planu zaštite djece od nepoćudnih sadržaja i pedofilije kao velikih problema na Internetu učinjeno je vrlo malo, gotovo ništa.

U ovakvom okružju, prvi iskorak i napredak dogodio se u Osijeku. Po uzoru na svjetske udruge i organizacije, nastao je Centar za nestalu i zlostavljano djecu Osijek (CNZD). U Centru su prepoznavši opasnosti i sve prisutniju pojavu pedofilije i različitih drugih oblika nasilja na Internetu odlučili pokrenuti projekt "SIGURNI NA INTERNETU". Projekt obuhvaća edukaciju djece, njihovih roditelja i nastavnika kroz predavanja i radionice. U sklopu projekta provodi se obuka na računalima kao i teorijski dio za određeni broj djece po osnovnim školama, koja nakon predavanja stječu certifikate "WEB DETEKTIV" kako bi aktivno sudjelovala u edukaciji interneta bez opasnosti za djecu. Tijekom 2007/2008. školske godine, prilikom niza održanih predavanja i radionica u osnovnim školama na području grada Osijeka, pokazala se potreba i interes velikog broja djece, njihovih roditelja i nastavnika u obuci i novim znanjima vezanim za korištenje interneta na siguran način za djecu.

Drugi dio projekta započeo je suradnjom CNZD-a, tvrtke Spaz i Gradom Osijekom postavljanjem prvog servera u jednu osječku osnovnu školu, a završen je krajem 2009.godine kada je u svim osječkim osnovnim školama završena instalacija filter servera koji kontrolira web stranice i u slučaju neprimjerenog sadržaja automatski blokira stranicu. S realizacijom ovog projekta Grad Osijek je postao prvi grad u Hrvatskoj sa sigurnim internetom u osnovnim školama. U želji da zaštititi djecu u školi i kod kuće, Centar je počeo izrađivati originalni hrvatski program kakav ne postoji u ovom dijelu Europe. Program jest računalna aplikacija za kontrolu sadržaja pristupanim web stranicama. Aplikacija filtrira pristup WEB sadržaju pomoću ključnih riječi podijeljenih u kategorije (Pornography/adult, Gambling, Drugs, Racism/Hate). Za svaku kategoriju moguće je podesiti da li je uključena u filtriranje, kao i nivo osjetljivosti pojedine kategorije, tako da je moguće "fino"

podešavanje aplikacije. Za roditelje s manjim informatičkim znanjem postoje predefinirane postavke aplikacije za najčešće korištenje. Aplikacija se instalira na svako pojedino računalo od strane roditelja (administratora), te se postavke zaštićuju lozinkom, koja je nužna za svaku promjenu postavki, privremenu deblokadu Interneta kao i deinstalaciju same aplikacije. Aplikacija se instalira kao service u Windowsima, starta se automatski sa pokretanjem operativnog sustava, nevidljiva je na taskbaru, te se ne može zaobići. Budući da je aplikacija zapravo preusmjerila na sebe proxy server web preglednika, čak i u slučaju da dijete (korisnik) uspije srušiti aplikaciju, Internet pristup bio bi onemogućen. Aplikacija se automatski periodično spaja na centralni server, provjerava i preuzima eventualne nove inačice, te nove opise ključnih riječi i zabranjenih WEB stranica.

Završetak testne inačice za kućna računala očekuje se u siječnju, a roditelji će ga moći besplatno „skinuti“ sa stranice www.cnzd.org . Vrijednost i značaj ovog projekta potvrđuje i činjenica kako iza Osijeka i Varaždina kreće u isti.

Kontakt:

Nikola Kraljik, dr. med.

Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Franje Krežme 1

31000 Osijek

+38531225730

e-mail: nikola.kraljik@os.t-com.hr

Centar za nestalu i zlostavljenu djecu Osijek

Dunavska 53/19

31000 Osijek

www.cnzd.org

e-mail: info@cnzd.org

Telefon: +38531272943

Fax: +38531272943